

Hướng dẫn chi tiết trả lời **bài 1 trang 12 SGK Ngữ văn lớp 9 tập 1** phần trả lời câu hỏi mục Tìm hiểu việc sử dụng một số biện pháp nghệ thuật trong văn bản thuyết minh, [soạn bài Sử dụng một số biện pháp nghệ thuật trong văn bản thuyết minh](#) ngắn gọn nhất giúp các em chuẩn bị tốt kiến thức trước khi tới lớp.

Đề bài

Văn bản thuyết minh có những tính chất gì? Nó được viết ra nhằm mục đích gì? Cho biết các phương pháp thuyết minh thường gặp?.

Trả lời bài 1 trang 12 SGK Ngữ văn 9 tập 1

Trả lời chi tiết

- Văn bản thuyết minh có tính chất khách quan, thực dụng, là loại văn bản có khả năng cung cấp tri thức xác thực, hữu ích cho con người.

- Văn bản thuyết minh là kiểu văn bản thông dụng trong mọi lĩnh vực đời sống nhằm cung cấp tri thức về các hiện tượng và sự vật trong tự nhiên, xã hội bằng phương thức trình bày, giới thiệu giải thích.

- Các phương pháp thuyết minh thường dùng:

a. Phương pháp nêu định nghĩa

Ví dụ

- *Tiến sĩ là người đỗ cao nhất trong kì thi Đình. Ngày trước, người đi học sau khoảng 10 năm đèn sách đủ vốn chữ để dự thi Hương, tức khoa thi tổ chức liên tỉnh, cứ ba năm mở một khoa...*

- *Giun đất là động vật có cơ thể phân đốt, gồm khoảng 2500 loài, chuyên sống ở vùng đất ẩm.*

b. Phương pháp liệt kê là phương pháp kể ra lần lượt các đặc điểm, tính chất của sự vật theo một trật tự nào đó.

Ví dụ: Tại đây có một số hiện vật quý: bên trái có chuông Bích Ứng đại chung (chuông lớn của nhà Giám) do Nguyễn Nghiễm đúc năm 1768, bên phải có một tấm khánh đá, mặt trong có hai chữ Thọ Xương...

c. Nêu ví dụ cụ thể:

Phương pháp này giúp người đọc hiểu được sự lợi hại của một hiện tượng nào đó.

Ví dụ: Bao bì ni lông trôi ra biển làm chết các sinh vật khi nuốt phải. Đặc biệt, bao bì ni lông màu đựng thực phẩm làm ô nhiễm thực phẩm do chứa các kim loại như chì, ca-đi-ni gây tác hại cho não và là nguyên nhân gây ung thư phổi. Nguy hiểm nhất là khi các bao bì ni lông thải bị đốt, các khí độc thải ra đặc biệt là chất đi-ô-xin có thể gây ngộ độc, gây ngất, khó thở, nôn ra máu, ảnh hưởng đến các tuyến nội tiết, giảm khả năng miễn dịch, gây rối loạn chức năng, gây ung thư và các dị tật bẩm sinh cho trẻ sơ sinh...

(Thông tin về Trái Đất năm 2000)

d. Phương pháp dùng số liệu (con số).

Ví dụ: Trong số báo đầu tháng 9, tạp chí Forbes Mỹ đã thực hiện cuộc thống kê về công ăn việc làm với kết quả như sau:

Thu nhập cao nhất	Bác sĩ phẫu thuật	Nha sĩ	Đầu bếp
Thu nhập thấp nhất	Bồi bàn	Cửa xe gỗ	Thợ lợp nhà
Nghề nguy hiểm nhất	Tài xế xe tải	Lính cứu hỏa	Ngư dân

Ba nghề được trả lương cao nhất ở Mỹ đều liên quan đến việc chữa trị cơ thể con người. Các bác sĩ và nhà phẫu thuật có thu nhập cao nhất. Tính trung bình năm 2001 họ kiếm được hơn 138.400 đôla mỗi người...

e. Phương pháp so sánh: Phương pháp so sánh có tác dụng làm nổi bật bản chất của vấn đề cần được thuyết minh.

Ví dụ: Bút máy là loại bút được chế tạo bằng nhựa, kim loại xuất hiện ở phương Tây khoảng giữa thế kỉ XX. Ngòi bút là kim loại tổng hợp, không rỉ sét, có khi còn được mạ vàng. Trên ngòi bút là một ruột bút bằng chất dẻo, đàn hồi như piston để bơm một số lượng mực, có thể viết trong thời gian vài ngày.

f. Phương pháp phân loại, phân tích.

Đối với những loại sự vật đa dạng, người ta chia ra từng loại để trình bày. Đối Với sự vật có nhiều mặt, người ta chia ra từng mặt để thuyết minh.

Ví dụ: Muốn thuyết minh về một thành phố, có thể chia thành từng mặt: 1. Vị trí địa lí - 2. Khí hậu - 3. Dân số - 4. Lịch sử - 5. Văn hoá và con người - 6. Địa danh và sản vật

Trả lời ngắn gọn

- Văn bản thuyết minh là kiểu văn bản nhằm cung cấp tri thức về đặc điểm, tính chất, nguyên nhân của các sự vật và hiện tượng trong tự nhiên, xã hội bằng phương thức trình bày, giới thiệu, giải thích.

- Đặc điểm chủ yếu: trình bày các đặc điểm tiêu biểu của sự vật hiện tượng.

- Tính chất: cung cấp những tri thức khách quan, xác thực, phổ thông và hữu ích cho con người.

- Các phương pháp thuyết minh thường dùng:

- Phương pháp nêu định nghĩa, giải thích.
- Phương pháp liệt kê.
- Phương pháp nêu ví dụ.
- Phương pháp dùng số liệu.
- Phương pháp so sánh.
- Phương pháp phân loại, phân tích.

Ghi nhớ

- Muốn cho văn bản thuyết minh được sinh động, hấp dẫn, người ta vận dụng thêm một số biện pháp nghệ thuật như kể chuyện, tự thuật, đối thoại theo lối ẩn dụ, nhân hoá hoặc các hình thức vẽ, diễn ca...

- Các biện pháp nghệ thuật cần được sử dụng thích hợp, góp phần làm nổi bật đặc điểm của đối tượng thuyết minh và gây hứng thú cho người đọc.

Trên đây là gợi ý trả lời câu hỏi bài 1 trang 12 SGK ngữ văn 9 tập 1 được Đọc tài liệu biên soạn chi tiết giúp các em **soạn bài Sử dụng một số biện pháp nghệ thuật trong văn bản thuyết minh** trong chương trình soạn văn 9 tốt hơn trước khi đến lớp.